

WIERA MENIOK

Uniwersytet w Drohobyczu (UA)

<https://orcid.org/0000-0003-2573-3078>

Filatelistyka wojny. Katalogowanie po 24 lutego 2022

Wartime Philately. Cataloguing after 24 February 2022

Abstract

A presentation of a catalogued description together with photographs of all editions of postal stamps linked with postcards and envelopes, issued by the Ukrainian National Post (Ukrposhta) at the time of the full-scale aggression of the Russian federation against Ukraine, unleashed in the early hours of 24 February 2022 and involving rocket and bomb attacks against cities in assorted parts of Ukraine. The savage aggressor kills innocent people, murders and rapes women and children, and destroys residential districts, monuments of art and culture, kindergartens and universities, theatres and museums, and hospitals and care centres for the handicapped. In wartime Ukrainian postage stamps ceased being the passion solely of collectors-philatelists and became creative weapons aimed against the enemy. Special wartime editions constitute tangible proof of Ukrainian resistance against the Russian invader. Today, stamps are enthusiastically purchased not only by collectors but also by the average citizen, in this way supporting both cultural resistance and Ukrainian soldiers fighting on the frontline, and thus making a financial contribution towards hastening victory. Up to 15 November 2023 Ukrposhta published 28 editions of stamps with wartime themes.

Keywords: philately; poststamps; Ukraine; Ukrpoczta

Abstrakt

Tekst przedstawia skatalogowany opis ze zdjęciami wszystkich edycji znaczków pocztowych połączonych z kopertami i pocztówkami, wydanych przez Poczotę Ukraińską (Ukrpoczta) podczas pełnowymiarowej agresji federacji rosyjskiej na Ukrainę, rozpętaną nad ranem 24 lutego 2022 roku od ataków raketowych i bombardowań pokojowych ukraińskich miast w różnych częściach Ukrainy. Bestialski agresor zabija niewinnych ludzi, morduje i gwałci dzieci i kobiety, niszczy pokojowe dzielnice mieszkaniowe, zabytki sztuki i kultury, przedszkola i uniwersytety, teatry i muzea, szpitale i hospicja dla osób niepełnosprawnych. W czasie wojny ukraiński znaczek pocztowy przestał być pasją tylko kolekcjonerów filatelistów i stał się kreatywną bronią przeciwko wrogowi. Specjalne wojenne edycje znaczków są namacalnym dowodem oporu Ukraińców wobec rosyjskiego najeźdźcy. Dzisiaj w Ukrainie z wielkim entuzjazmem nabywają znaczki nie tylko kolekcjonerzy, ale także zwykli ludzie, wspierając w ten sposób zarówno opór kulturowy, jak i ukraińskich żołnierzy na froncie, ponieważ przyczyniają się finansowo do przyspieszenia zwycięstwa. Do 15 listopada 2023, Ukrpoczta opublikowała dwadzieścia osiem edycji znaczków o tematyce wojennej.

Słowa kluczowe: filatelistyka; znaczki pocztowe; Ukraina; Ukrpoczta

O autorce

Wiera Meniok – teoretyczka literatury, szulzolożka, tłumaczka, pracowniczka naukowa i akademicka w Zakładzie Literatury Powszechnej i Polonistyki Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego imienia Iwana Franki w Drohobyczu, kierowniczka Polonistycznego Centrum Naukowo-Informacyjnego imienia Igora Menioka w tejże uczelni, inicjatorka i dyrektorka Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu, prezeska Fundacji „Muzeum i Festiwal Brunona Schulza” (Drohobycz, Ukraina). Autorka licznych publikacji naukowych, przede wszystkim szulzologicznych, redaktorka cyklu tomów z materiałami Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu oraz innych publikacji zbiorowych. Członkini rady redakcyjnej polskich czasopism naukowych „Tekstualia” (Warszawa) oraz „Schulz/Forum” (Gdańsk),

także od niedawna – „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa” (Warszawa), członkini ZAiKS-u od 2022 roku. Tłumaczka (na język ukraiński z polskiego i polski z ukraińskiego) tekstów schulzologicznych, w tym publikowanych w kwartalniku „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa”, przełożyła na język ukraiński *Szkice krytyczne* Brunona Schulza i książkę Agaty Tuszyńskiej *Narzęczona Schulza*, czekają na publikację przełożone przez nią na język ukraiński *Baśnie cygańskie* Jerzego Ficowskiego. Trzykrotna stypendystka Programu „Gaude Polonia” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP (2006, 2008, 2012). Za organizację Międzynarodowego Festiwalu Brunona Schulza w Drohobyczu otrzymała odznaczenie „Za dobrą sprawę” Lwowskiej Kapituły Orderu „Ji” (2009), odznaczona nagrodą honorową „Zasłużona dla Kultury Polskiej” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP (2012) oraz nagrodą Karpacka Europa Wspólnych Wartości przyznaną przez Forum Europa – Ukraina (2020).

Czym jest dla Ciebie, drogi czytelniku, marka pocztowa? [...] Czy nie jest [...] symbolem codzienności, zdeterminowaniem wszystkich możliwości, rękojmią nieprzekraczalnych granic, w których już raz na zawsze świat jest zamknięty?

Bruno Schulz, *Wiosna*¹

W czasie wojny ukraiński znaczek pocztowy przestał być pasją tylko kolekcjonerów filatelistów i stał się kreatywną bronią przeciwko wrogowi. Świat grozy na swój sposób zamknął się w znaczku pocztowym, który – jak u Schulza – stał się „symbolem codzienności, zdeterminowaniem wszystkich możliwości, rękojmią nieprzekraczalnych granic”. A jednak granice wojny, granice grozy nie są nieprzekraczalne w znaczkach wojennych. Ukraińska filatelistyka wojny² staje się szczególną opowieścią budującą perspektywę zwycięstwa i przekraczającą granice grozy, które nigdy nie zdołają zamknąć w sobie świata.

Wydane dotychczas ukraińskie znaczki wojenne łączą ikonografię wojny, np. edycje poświęcone siłom zbrojnym, Gwardii Narodowej, Służbie Bezpieczeństwa Ukrainy czy znaczki przedstawiające broń zwycięstwa Ukrainy i zbrojne wsparcie ze świata, z wątkami frontu kulturowego i wciąż toczącego się życia – dzieci rysują Ukrainę po zwycięstwie, legendarny pies Patron dodaje optymizmu i wywołuje uśmiech, a odpowiedź obrońców Wyspy Wężowej rosyjskiemu agresorowi odnosi sukcesy na skalę światową. Narracja energii i prawdy życia w ukraińskiej filatelistyce wojny neguje narrację grozy.

Specjalne wojenne edycje znaczków są namacalnym dowodem oporu Ukraińców wobec rosyjskiego najeźdźcy. Dziś w Ukrainie z wielkim entuzjazmem nabywają znaczki nie tylko kolekcjonerzy, ale także zwykli ludzie, wspierając w ten sposób zarówno opór kulturowy, jak i ukraińskich żołnierzy na froncie, ponieważ przyczyniają się finansowo do przyspieszenia zwycięstwa. Po 24 lutego 2022 roku do dziś, 15 listopada 2023, Poczta Ukraińska (Ukrpoczta) opublikowała dwadzieścia osiem edycji znaczków o tematyce wojennej.

Znaczkiem zamykającym publikacje Ukrpoczty za 2022 rok jest szczególnie znaczek poświęcony 100. rocznicy światowej premiery ukraińskiej pieśni wigilijnej *Szczedryk* (*Carol of the Bells*) na scenie Carnegie Hall w Nowym Jorku. Wydanie znaczka zbiegło się z historyczną wizytą prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zeleńskiego w USA – jego spotkaniem z prezydentem Joe Bidenem i przemówieniem w Kongresie USA 21 grudnia 2022 roku.

Czekamy na nową edycję znaczków zamykającą rok 2023, która z pewnością będzie kontynuacją narracji życia, a nie grozy.

Zapraszam do katalogowania. I do namysłu, czym jest dla Ciebie, drogi Czytelniku, marka pocztowa?

Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny, idź na#...! Chwała Ukrainie!

WIERA MENIOK
(VIRA MENOK)

Filatelistyka wojny. Katalogowanie po 24 lutego 2022

(Русский военный корабль, іді на#...! Слава Україні!), W

Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny, idź na#...! Bohaterom Chwała!

(Русский военный корабль, іді на#...! Героям Слава!), F

„Rosyjski okręcie wojenny, idź na#uj!” („Русский военный корабль, іді на#уй!”) to odpowiedź ukraińskich pograniczników, obrońców Wyspy Wężowej, rosyjskiemu okrętowi na propozycję poddania się w dniu inwazji wojsk federacji rosyjskiej na suwerenną Ukrainę, 24 lutego 2022 roku³. Stała się ona symbolem niezłomnego ducha ukraińskiego wojska, determinacji i nieugiętości narodu ukraińskiego w walce o swoją ziemię, przewodnim motywem oporu i jedności w obliczu napaści rosyjskich barbarzyńców.

Ponad 500 autorów z Ukrainy i innych krajów wzięło udział w ogłoszonym przez Ukrpoczta konkursie na najlepszy szkieł znaczka pocztowego *Rosyjski okręcie wojenny, idź na#uj!* O zwycięstwie zdecydowało głosowanie online, w którym wzięło udział ponad osiem tysięcy respondentów. Zwyciężyła praca Borysa Grocha, ukraińskiego artysty, który po zajęciu Krymu przez rosję⁴ w 2014 roku był zmuszony opuścić swój dom, obecnie mieszka we Lwowie.

Autor – Borys Groch

Data wydania – 12.04.2022

Wartość nominalna – F, nakład – 500 000, numer wg katalogu Ukrpoczty – 1984

Wartość nominalna – W, nakład – 500 000, numer wg katalogu Ukrpoczty – 1985

Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny... KO-NIEC! Chwała narodowi!

(Русский военный корабль... ВСЬО! Слава нації!), z kuponem, W

Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny... KO-NIEC! Śmierć wrogom!

(Русский военный корабль... ВСЬО! Смерть ворогам!), z kuponem, F

12 kwietnia 2022 roku Ukrpoczta wprowadziła do obiegu znaczek pocztowy *Rosyjski okręcie wojenny, idź na#...!*, przedstawiający pierwsze dni wojkowej agresji rosj przeciwko Ukrainie i równocześnie jedno z najważniejszych świadectw oporu ukraińskich wojskowych wobec okupanta – odpowiedź obrońców Wyspy Wężowej rosyjskiemu krążownikowi „Moskwa” na propozycję poddania się. Następnego dnia po wprowadzeniu znaczka do obiegu świat dowiedział się o udanej operacji sił zbrojnych Ukrainy, w której wyniku 14 kwietnia 2022 roku okręt flagowy „Moskwa” Floty Czarnomorskiej rosj został trafiony i zatonał. Wydarzenie to dodało popularności i wartości kolekcjonerskiej znaczkom pocztowym *Rosyjski okręcie wojenny, idź na#...!* oraz przyczyniło się do wydania kolejnego znaczka *Rosyjski okręcie wojenny... KONIEC!*, którego autorem, jak i poprzedniego, jest Borys Groch.

Autor – Borys Groch

Data wydania – 23.05.2022

Wartość nominalna – F, nakład – 3 000 000, numer wg katalogu Ukrpoczty – 1986

Wartość nominalna – W, nakład – 2 000 000, numer wg katalogu Ukrpoczty – 1987

Liczba znaczków w arkuszach – 3 znaczki + 3 kupony

Arkusz znaczków *Ukraińskie Marzenie* (Українська Мрія)

Jako szkic do znaczka pocztowego, koperty i pocztówki *Ukraińskie Marzenie* posłużył rysunek jedenastoletniej Sofiji Krawczuk z miasta Luboml na Wołyniu, laureatki ogólnoukraińskiego konkursu rysunków i fotografii *Czym dla mnie jest Ukraina?*, który odbył się w 2021 roku w ramach obchodów 30-lecia Niepodległości Ukrainy. W konkursie wzięło udział 6134 uczestników, od których organizatorzy otrzymali 10276 prac (rysunków i fotografii).

Dziecinne marzenie młodej artystki Sofiji Krawczuk o szczęśliwej przyszłości Ukrainy nawiązuje do skrzydlatego „Marzenia”. Jej rysunek przedstawia największy i najpotężniejszy na świecie ukraiński samolot transportowy AN-225 „Mrija” („Marzenie”) – zdobiony różowymi kwiatami, leci do gwiazd.

Podczas rosyjskich działań wojennych na terytorium Ukrainy legendarny ukraiński samolot został zniszczony w Hostomelu.

Autorka – Sofija Krawczuk

Data wydania – 28.06.2022, w Dniu Konstytucji Ukrainy

Nakład – 3 000 000

Wartość nominalna – 6 × U

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 1988

Arkusze znaczków *Dobry wieczór, jesteśmy z Ukrainy!*

(Доброго вечора, ми з України!) (M, W)

Powitanie „Dobry wieczór, jesteśmy z Ukrainy!” stało się kultowe w 2022 roku po rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Tymi słowami dziennikarze rozpoczynali audycje i przemówienia, witali się urzędnicy i wojskowi, wybrzmiewały one w utworach muzycznych⁵.

Hasło „Dobry wieczór, jesteśmy z Ukrainy!” zostało wybrane przez Ukraińców spośród pięciu tematów zaproponowanych podczas głosowania, jako wątek kolejnego znaczka pocztowego Ukrainy czasów wojny. W publicznym konkursie na najlepszy szkic do znaczka o takiej nazwie, na który nadesłano 1500 prac, zwyciężył rysunek Anastasiji Bondareć, w głosowaniu wzięło udział około 900 tysięcy respondentów.

Według Anastasiji Bondareć jej rysunek opowiada o tym, jak każdy Ukrainiec robi wszystko, co tylko może, aby przybliżyć zwycięstwo Ukrainy.

Autorka – Anastasija Bondareć

Data wydania – 28.07.2022

Wartość nominalna – M, nakład – 3 000 000, numer wg katalogu Ukrpoczty – 1989

Wartość nominalna – W, nakład – 2 000 000, numer wg katalogu Ukrpoczty – 1990

Blok *Wolni. Niezłomni. Niezwyciężeni* (Вільні. Незламні. Непереможні), bez perforacji

Znaczek wydany z okazji Dnia Niepodległości Ukrainy. W opisie znaczka na stronie Ukrpoczty czytamy, że dzięki sprzeciwowi sił zbrojnych Ukrainy i Sił Obrony Terytorialnej armia rosyjska codziennie ponosi ogromne straty w ludziach i sprzęcie; chociaż wróg codziennie przeprowadza zmasowane ataki na ukraińskie miasta i wsie, naród ukraiński pozostaje niezwyciężony.

Autorem znaczka jest Anton Chrupin, młody ukraiński projektant i artysta z Kramatorska. Znaczek przedstawia ukraińskiego obrońcę w niebiesko-żółtych barwach oraz sześć ilustracji dotyczących dramatycznych wydarzeń sześciu miesięcy wojny na pełną skalę, między innymi kobietę karmiącą dziecko w metrze, Ławrę Świętogórską niszczoną przez artylerię rosyjską, opuszczony wózek dziecięcy oraz jedną z największych tragedii – Teatr Dramatyczny w Mariupolu, gdzie zginęła ogromna liczba ludzi, mimo że przed teatrem był napis „Dzieci”.

Autor – Anton Chrupin

Data wydania – 24.08.2022, w Dniu Niepodległości Ukrainy

Nakład – 1 000 000

Wartość nominalna – 60,00 hrn

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 1991 (195)

Arkusz znaczków na papierze samoprzylepnym *Pies Patron* (Пес Патрон)

Kolejna edycja znaczków pocztowych została poświęcona psu Patronowi – ulubieńcowi dorosłych i dzieci, ta-

lizmanowi ukraińskich ratowników, mile widzianemu gościowi imprez publicznych. Od początku wojny w zespole pirotechników Państwowej Służby Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych służy Jack Russell terrier o pseudonimie Patron. Dwa lata przed wojną przełożony grupy pirotechnicznej w obwodzie czernihowskim podarował synowi szczeniaka. Pies był przygotowywany do wystaw, ale z powodu wojny został saperem. Poza pełnieniem służby Patron bywa na konferencjach prasowych, spotkaniach z zagranicznymi liderami, odwiedza dzieci w szpitalach. Został odznaczony przez prezydenta Ukrainy medalem „Za wierną służbę”.

Pies Patron – pierwsze charytatywne znaczki pocztowe Ukrainy o dodatkowym nominale w wysokości ośmiu hrywien. Zebrane w ten sposób przez Ukrpocztę datki zostały przeznaczone na zakup samochodu do rozminowywania oraz na pomoc schroniskom dla zwierząt.

Autor – Ołeksandr Nikitiuk. Foto M. Iljewa oraz z archiwum Państwowej Służby Ukrainy ds. Sytuacji Nadzwyczajnych

Data wydania – 30.08.2022

Nakład – 1 000 000

Wartość nominalna – 8 × F + 64,00 hrn

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 1992–1999 (35)

Rozmiar znaczków – 30 × 30 mm

Blok W 300. rocznicę urodzin Hryhorija Skoworody. Ogród pieśni boskich

(До 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди. Сад божественних пісень)

Hryhorij Skoworoda – wybitny ukraiński myśliciel i pisarz, urodził się w miejscowości Czornuchy w obwodzie połtawskim, studiował w Akademii Kijowsko-Mohylańskiej, opowiadał się za wolnością duchową, prowadził ascetyczny tryb życia, uwielbiał podróże. Na dorobek Hryhorija Skoworody składają się dzieła filozoficzne, zbiory pieśni i bajek: *Ogród pieśni boskich*, *Bajki Charkowa*. Dużą popularność zyskały wypowiedzi Skoworody, między innymi: „Miłość powstaje z miłości”, „Rób to, do czego się urodziłeś”, „Troska jest ruchem duszy, a życie to ruch” etc.

Powiedzenie „Świat mnie chwycił, ale nie schwytał” stało się dziś szczególnie aktualne, ponieważ filozofa „nie schwytał” również agresorzy rosyjscy. 6 maja 2022 roku rosyjscy najeźdźcy wystrzelili raketę w gmach Narodowego Muzeum Literacko-Memorialnego Hryhorija Skoworody w miejscowości Skoworodynivka w obwodzie charkowskim, gdzie myśliciel mieszkał i pracował w ostatnich latach życia. Choć budynek został mocno zniszczony, przetrwały autentyczne przedmioty ze zbiorów muzealnych, ocalał również pomnik filozofa.

Blok pocztowy dedykowany 300. rocznicy urodzin myśliciela to charytatywna publikacja Ukrpoczty. Zebrane w ten sposób datki zostały przekazane na odbudowę Muzeum Hryhorija Skoworody.

Autorzy – Serhij Charuk, Ołeksandr Charuk

Data wydania – 22.09.2022

Nakład – 500 000

Wartość nominalna – 15+15, 45

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2000, 2001 (196)

Arkusz znaczków *Chwała Siłom Zbrojnym Ukrainy!* (Слава Збройним Силам України!) o dodatkowym nominale

Kolejny cykl znaczków pocztowych jest dedykowany obrońcom i obrończyniom Ukrainy. Siły zbrojne Ukrainy to armia demonstrująca profesjonalizm, odwagę, wysokie zdolności bojowe i pomysłowość w starciu z potężnym wrogiem. Arkusz znaczków *Chwała Siłom Zbrojnym Ukrainy!* mieści znaczki pocztowe przedstawiające żołnierzy wojsk lądowych, sił powietrznych, marynarki wojennej, wojsk desantowo-szturmowych, sił operacji Specjalnych i Wojsk Obrony Terytorialnej Sił Zbrojnych Ukrainy, którzy stawiają bohaterki opór agresorowi, bronią Ukrainy na ziemi, w powietrzu i na morzu. Arkusz znaczków jest charytatywną edycją Ukrpoczty, zebrane datki kierowane są na wsparcie sił zbrojnych Ukrainy.

Autor – Anton Chrupin

Data wydania – 14.10.2022, w Dniu Obrońców Ukrainy

Nakład – 1 000 000

Wartość nominalna – U+8

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2005–2010

Arkusz znaczków *Most Krymski na bis!* (Кримський міст на біс!)

Nielegalnie zbudowany most Krymski nadal łączy z rosją tymczasowo okupowany ukraiński Półwysep Krymski. Od początku wojny most jest wykorzystywany przez okupantów do wzmacniania ich armii. Eksplozja, która miała miejsce 8 października 2022 roku, doprowadziła do częściowego zniszczenia mostu oraz obalenia mitu o jego nienaruszalności.

Na znaczku pocztowym *Most Krymski na bis!*, zaprojektowanym przez ukraińskiego artystę Jurija Szapowała, zostało odzwierciedlone przekonanie o nieuniknionym losie mostu przez Cieśninę Kerczeńską. Oprócz głównego wątku znaczek zawiera kilka ciekawych detali: niedopałek papierosa w dłoni bohaterki jako napomknięcie, że okupanci często cierpią z powodu palenia w miejscach zakazanych, wrogi samochód lecący w przepaść gubiący zrabowane mienie, w tym pralkę, bezzałogowy statek powietrzny Bayraktar lecący nad mostem, rozbity wrogi czołg.

Autor – Jurij Szapował

Data wydania – 4.11.2022

Nakład – 2 100 000

Wartość nominalna – M

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2011

1. Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny, idź na#...! Chwała Ukrainie!, W.

2. Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny, idź na#...! Bohaterom Chwała!, F.

3. Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny... KONIEC! Chwała narodowi!, z kuponem, W.

4. Arkusz znaczków Rosyjski okręcie wojenny... KONIEC! Śmierć wrogom!, z kuponem, F.

5. Arkusz znaczków Ukrainiśkie Marzenie.

6. Arkusz znaczków Dobry wieczór, jesteśmy z Ukrainy!, M.

Arkusze znaczków *Broń Zwycięstwa* (Зброя Перемоги) o dodatkowym nominale

Od pierwszych dni wojny na pełną skalę siły zbrojne Ukrainy używają na polu walki zarówno broni ukraińskiej, jak i zagranicznej, która codziennie przybliża Ukrainę do zwycięstwa.

Wilcha (Вільха) to reaktywny system ognia salwowego przeznaczony do rażenia dalekiego zasięgu pojazdów opancerzonych, lekko opancerzonych i nieopancerzonych (Ukraina).

Neptun (Нептун) to lądowy system raketowy z przeciwokrętowymi pociskami manewrującymi, przeznaczony do niszczenia okrętów wojennych (Ukraina). 13 kwietnia 2022 roku rosyjski krążownik „Moskwa” został zniszczony rakietami Neptun.

Stugna-P (Стугна-П) to przenośny przeciwpancerny system raketowy przeznaczony do rażenia ruchomych i nieruchomych celów opancerzonych (Ukraina).

Bayraktar TB2 to bezzałogowy statek powietrzny o długim czasie lotu (Turcja).

FGM-148 Javelin to przenośny przeciwpancerny kompleks raketowy przeznaczony do niszczenia pojazdów opancerzonych, fortyfikacji naziemnych, a także niektórych obiektów latających (USA).

Autorzy – Serhij Charuk, Ołeksandr Charuk

Data wydania – 6.12.2022, w Dniu Sił Zbrojnych Ukrainy

Nakład – 200 000

Wartość nominalna – U+3

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2014–2019

Rozmiar znaczków – 4,06 × 2,6 mm

Liczba znaczków w arkuszu – 6

Arkusze znaczków *Chersoń to Ukraina!* (Херсон – це Україна!)

Z okazji wyzwolenia Chersonia spod rosyjskiej okupacji Ukrpoczta przygotowała symboliczny znaczek *Chersoń to Ukraina!* Jako obiekt centralny na znaczku został przedstawiony kawałek arbuza – symbol Chersonia i obwodu chersońskiego, nasiona arbuza narysowane są w postaci rosyjskich rakiet, którymi rosyjscy najeźdźcy bombardowali miasto, na kawałku arbuza widoczne są sceny tymczasowej okupacji miasta: protesty pokojowych mieszkańców, płonące budynki, tortury dokonywane przez rosyjskich okupantów na miejscowej ludności. Na marginesach arkusza znaczków widnieje mapa Ukrainy z oznaczeniem bohaterstwa miasta Chersonia wyzwolonego przez siły zbrojne Ukrainy.

Koperta i pocztówka przedstawiają ilustrowaną kronikę okresu tymczasowej aneksji Chersonia – protesty mieszkańców przeciwko okupantowi.

Specjalne stemplowanie znaczka *Chersoń to Ukraina!*, który Ukrpoczta opublikowała na swojej stronie inter-

netowej 11 listopada, w dniu wyzwolenia miasta spod okupacji rosyjskiej, odbyło się 9 grudnia w Chersoniu, z udziałem przedstawicieli Kancelarii Prezydenta Ukrainy, władz miasta i obwodu chersońskiego.

Podczas wprowadzenia znaczka do obiegu dyrektor generalny Ukrpoczty Igor Smilański powiedział: „Jestem pewien, że *Chersoń to Ukraina!* zapoczątkuje wspaniałą tradycję wydawania znaczków dedykowanych miastom wyzwolonym od rosyjskiego zaborcy. Cały kraj z ogromnym przejęciem oczekiwał na wiadomość o zwolnieniu Chersonia, a zainteresowanie znaczkiem było tak duże, że około 40 procent całego nakładu zostało wyprzedane online w ciągu kilku pierwszych dni. Znaczki te będą dystrybuowane nie tylko w Ukrainie, ale i na całym świecie – już teraz, zamówione przez eBay i Amazon, są przygotowywane do wysyłki do USA, Chin, Niemiec i innych krajów, co oznacza, że przez ten znaczek mówimy całemu światu: miasto Chersoń zawsze było, jest i będzie ukraińskie”⁶.

Autor – Andrij Sahacz

Data wydania – 9.12.2022

Nakład – 900 000

Wartość nominalna – U

Liczba znaczków w arkuszu – 6

Arkusze znaczków *Zwycięskiego Nowego Roku!* (Переможного Нового року!)

W opisie tej edycji znaczka można było przeczytać na stronie Ukrpoczty, że ubiegłoroczne Święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok były dla Ukraińców wyjątkowe: ktoś obchodził je na froncie, broniąc Ojczyzny, ktoś za granicą, chroniąc dzieci, a ktoś w rodzinnym mieście lub wsi, zabezpieczając tyły. Obecnie Ukraińcy jak nikt inny doceniają wartość wolności i spokojnego nieba, kiedy najbliżsi mogą być razem, by poczuć rodzinne ciepło i życzyć sobie nawzajem spełnienia najcenniejszego marzenia – ukraińskiego zwycięstwa.

Zgodnie z wynikami publicznego głosowania rysunek *Rozdzieleni przez wojnę* autorstwa Walerii Mychajłowej, uczennicy jedenastej klasy z Mykołajowa, która była zmuszona wyjechać za granicę z powodu działań wojennych w jej rodzinnym mieście, został uznany za najlepszy szkic ukraińskiego znaczka na święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok obchodzonych w czasie wojny. Na tę pracę zgłoszono ponad 15,5 tysiąca respondentów. Znaczek przedstawia dziewczynę i ukraińskiego wojskowego, którzy z powodu wojny muszą być samotni w święta: ona sama w domu, on na linii frontu. Waleria Mychajłowa tak skomentowała swój rysunek: „Ten znaczek odzwierciedla trudności związane z odległością między bliskimi. Wojna na różne sposoby rozdzieliła wiele rodzin i wszystkich ludzi. Ktoś musiał opuścić rodzinne miasto, ktoś wyjechał za granicę, a ktoś broni naszego kraju i dzięki nim witamy ten Nowy Rok”⁷.

ciąg dalszy historii został przedstawiony w fabule koperety: wreszcie są razem, witają Nowy Rok, oglądają fajerwerki za oknem i snują plany na przyszłość w wolnej Ukrainie.

Autorka – Waleria Mychajłowa
 Data wydania – 19.12.2022
 Nakład – 720 000
 Wartość nominalna – U
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2021
 Rozmiar znaczka – 4,05 × 3,0 cm

Arkusze znaczków *Szczedryk. Carol of the Bells* (Щедрик. Carol of the Bells)

Ukraina dała światu jeden z symboli Bożego Narodzenia – pieśń wigilijną *Szczedryk*⁸. Zyskała ona światowe uznanie dzięki jej autorowi, ukraińskiemu kompozytorowi Mykole Łeontowyczowi. *Szczedryk* po raz pierwszy został wykonany przez chór Uniwersytetu Kijowskiego w 1916 roku, a w 1922 roku zaśpiewała go Ukraińska Kapela Republikańska pod kierownictwem Ołeksandra Koszyca w Carnegie Hall w Nowym Jorku⁹. W 1936 roku amerykański kompozytor ukraińskiego pochodzenia Peter Wilhovsky stworzył angielską wersję tekstu ukraińskiej pieśni wigilijnej i *Szczedryk* stał się znany jako *Carol of the Bells*¹⁰.

Ostatnia edycja znaczków wydanych przez Ukrpoczte w 2022 roku została zadedykowana 100. rocznicy światowej premiery muzycznego utworu *Szczedryk* na scenie Carnegie Hall w Nowym Jorku. Po wejściu na amerykańską scenę *Szczedryk* Mykoła Łeontowycz zyskał światową popularność, stając się symbolicznym hymnem bożonarodzeniowym.

Szkic znaczka, koperty i pocztówki wykonał ukraiński artysta Mykołaj Koczubej. Znaczek przedstawia jaskółkę – główną bohaterkę tej wigilijnej pieśni. W ukraińskiej mitologii jaskółka symbolizuje wiosnę, dobro i odrodzenie, niesie na swoich skrzydłach radość – leci do gospody, aby zwiastować rodzinie szczęśliwy i pomyślny nowy rok.

Wydanie znaczka z okazji 100. rocznicy światowej premiery ukraińskiej pieśni bożonarodzeniowej *Szczedryk* zbiegło się z historyczną wizytą prezydenta Ukrainy Wołodymyra Zeleńskiego w USA – jego spotkaniem z prezydentem Joe Bidenem i przemówieniem w Kongresie USA 21 grudnia 2022 roku.

Autor – Mykołaj Koczubej
 Data wydania – 23.12.2022
 Nakład – 200 000
 Wartość nominalna – W
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2022
 Rozmiar znaczka – 4,0 × 4,0 cm
 Kolor – łączony, tłoczenie folią
 Liczba znaczków w arkuszu – 4

Arkusze znaczków *Wojownicy światła. Wojownicy dobra* (Воїни світла. Воїни добра)¹¹

Wojna rozpętana przez Rosję przeciwko Ukrainie trwa zarówno na froncie, jak i na tyłach. Wróg stosuje taktykę niszczenia obiektów infrastruktury krytycznej, co w okresie zimowym szczególnie naraża ludność cywil-

na na problemy z dostawami prądu, wody i gazu. Takimi działaniami Rosja chce złamać wolę Ukraińców, pogrzyźć kraj w ciemnościach i osłabić determinację Ukrainy do zwycięstwa. Przeciwnik się przeliczył. Podobnie jak z planami „zajęcia Kijowa w trzy dni”. Pomimo regularnych zmasowanych ataków raketowych na elektrociepłownię, linie energetyczne i obiekty gazowe, Ukraińcy wykazują się odwagą, wytrzymałością i pomysłowością, oświetlając domy i obiekty użytku publicznego za pomocą świec, stacji ładowania prądu i generatorów. Ukraińcy są niezmiernie wdzięczni pracownikom służb specjalnych, którzy po atakach raketowych wroga w trybie 24/7 naprawiają nawierzchnię dróg i łączność, przywracają do domów prąd, ciepło i gaz.

Autor – Ołeksandr Nikitiuk
 Data wydania – 15.02.2023
 Nakład – 300 000
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 198 (2023–2027)
 Rozmiar znaczka – 33,06 × 29,58 mm (4 znaczki), 33,06 × 59,16 mm (1 znaczek)
 Rozmiar bloku – 128 × 83 mm
 Liczba znaczków w arkuszu – 5

Arkusze znaczków ПТН ПНХ!¹² o dodatkowym nominale

24 lutego 2022 roku około godziny czwartej rano czasu kijowskiego prezydent federacji rosyjskiej ogłosił „specjalną operację wojskową” w Ukrainie, po czym wojska rosyjskie rozpoczęły zmasowane naloty raketowe i rozpoczęły wojskową ofensywę na pełną skalę. Rok 2022 stał się dla Ukraińców rokiem jedności, odwagi i siły, wytrwałości i poświęcenia. Wzbudziły zachwyt całego świata, zostali nagrodzeni prestiżowymi nagrodami międzynarodowymi, między innymi Karola Wielkiego (za ochronę wartości europejskich), Andrieja Sacharowa (za wolność myśli), The Atlantic Council (za wybitne przywództwo) oraz nagrodą Rycerz Wolności Fundacji im. Kazimierza Pułaskiego.

Na znaczku dedykowanym rocznicy pełnoskalowej inwazji wojskowej Rosji na Ukrainę zostało umieszczone jedno z siedmiu graffiti angielskiego artysty Banksy’ego, wykonanych przez niego w Ukrainie w 2022 roku. Przedstawia ono doświadczonego dżudokę (metafora Rosji) wysłanego do nokautu przez dżudokę młodzieńca (metafora Ukrainy), artysta namalował na ścianie zniszczonego domu w miejscowości Borodianka w obwodzie kijowskim.

Znaczek pocztowy ПТН ПНХ! jest charytatywną edycją Ukrpoczty, zebrane datki zostały przeznaczone na odbudowę placówek oświatowych zniszczonych przez rosyjskie ataki raketowe.

Autor © Banksy, 2022. Źródło: strona internetowa artysty
 Data wydania – 24.02.2023, w rocznicę pełnoskalowej inwazji wojskowej Rosji na Ukrainę

1. Arkusz znaczków Dobry wieczór, jesteśmy z Ukrainy!, W.

2. Arkusz znaczków na papierze samoprzylepnym Pies Patron.

3. Blok W 300. rocznicę urodzin Hryhoriya Skovorody. Ogród pieśni boskich.

4. Arkusz znaczków Chwała Siłom Zbrojnym Ukrainy! o dodatkowym nominale.

5. Arkusz znaczków Zwycięskiego Nowego Roku!

6. Arkusz znaczków Most Krymski na bis!

1. Arkusz znaczków Broń Zwycięstwa o dodatkowym nominale.
2. Arkusz znaczków Wojownicy światła. Wojownicy dobra.
3. Arkusz znaczków Cherson to Ukraina!
4. Arkusz znaczków Szczedryk. Carol of the Bells.
5. Arkusz znaczków ПІД ПИХ! o dodatkowym nominale.
6. Arkusz znaczków Kalush Orchestra.
7. Arkusz znaczków EUROPA. Pokój – najwyższa wartość ludzkości.

Nakład – 1 500 000
 Wartość nominalna – F+7
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2028
 Rozmiar arkusza – 109 × 109 mm
 Liczba znaczków w arkuszu – 6

**Blok znaczków *Nie zapomnimo! Nie wybaczymy!*¹³
*Bucz. Irpień. Hostomel***

(Не забудемо! Не пробачимо! Буча. Ірпінь.
 Гостомель)

W pierwszych dniach wojny rosyjskiej przeciwko Ukrainie miasta obwodu kijowskiego przyjęły na siebie ciężar ataku wroga wymierzonego w stolicę Ukrainy. Pokojowi mieszkańcy zmierzali się z nieludzkim okrucieństwem okupantów. Masowe mordowanie, torturowanie i gwałcenie ludności cywilnej w Buczy otrzymało nazwę „Masakra Buczańska”.

Na marginesach bloku znaczków umieszczono panoramiczne zdjęcie Irpienia pokazujące skalę zniszczenia ukraińskich miast. Na znaczkach widnieją dokumentalne zdjęcia zniszczonej kolumny wrogich pojazdów na ulicy Kolejowej w Buczy, przeprawy przez rzekę Irpień, która była główną drogą ewakuacji ludności cywilnej oraz największego na świecie samolotu transportowego AN-225 „Mrija” zniszczonego przez wroga na lotnisku w Hostomelu.

W marcu 2022 roku dziesięć ukraińskich miast, w tym Bucza, Irpień i Hostomel, otrzymało honorowy tytuł Miasta Bohatera Ukrainy.

Blok znaczków został wprowadzony do obiegu 31 marca 2023 roku – rok po wyzwoleniu spod rosyjskiej okupacji Buczy, Irpienia i Hostomela. Dyrektor Ukrpoczty Igor Smilański zapowiedział edycję znaczka: „Dzień heroizmu i bólu, dzień wściekłości i zemsty. [...] Niektóre znaczki są poważne, niektóre lekkie, a niektóre trudne. [...] jest w nich ból, którego nie sposób oddać w jednym małym dziele”¹⁴.

Data wydania – 31.03.2023, w rocznicę wyzwoleniu Buczy, Irpienia i Hostomela spod okupacji rosyjskiej
 Zdjęcia – Serhij Nużnenko (Radio Swoboda), Mychajło Dżos, rysunek – Ołeksandr Nikitiuk

Nakład – 100 000
 Wartość nominalna – M × 3
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 199 (2029–2031)
 Rozmiar znaczków – 43,5 × 29,5; 43,5 × 26,1; 33,0 × 33,0 mm
 Rozmiar bloku – 109 × 74 mm
 Liczba znaczków w bloku – 3

Arkusz znaczków *Kalush Orchestra*

15 maja 2022 roku ukraiński rapowo-folkowy zespół Kalush Orchestra wygrał Konkurs Piosenki Eurowizji w Turynie z utworem *Stefania*¹⁵. Udział w konkursie w czasie wojny stał się szczególnie ważny dla Ukrainy. „Oni chcą zniszczyć naszą kulturę, ale my jesteśmy tu po

to, żeby pokazać, że ona żyje” – podkreślił Oleg Psiuk, frontman zespołu.

Podczas występu w finale konkursu lider Kalush Orchestra zwrócił się do światowej społeczności z apelem o odblokowanie Mariupola. Prośba Ukraińców o ratowanie Mariupola i Azowstalu wywołała prawdziwą sensację. Za wypowiedzi polityczne organizatorzy Eurowizji mogli zdyskwalifikować uczestników i nałożyć grzywnę, ale muzycy zrobili to, czego oczekiwała od nich cała Ukraina, co było dla nich najważniejsze. Prowadzący konkurs przyjęli deklarację Kalush Orchestra jako humanitarną, Ukraina wygrała większością głosów.

Oleg Psiuk wystąpił na scenie w bukowińskim serdaku (keptarze) z początku XX wieku i słynnej różowej panamie, która po konkursie została sprzedana na aukcji charytatywnej za 11 milionów hrywien, na rzecz sił zbrojnych Ukrainy.

Dyrektor Ukrpoczty Igor Smilański zaanonsował publikację znaczka: „Minął prawie rok od momentu, kiedy cały kraj kibicował zespołowi Kalush Orchestra na Konkursie Piosenki Eurowizji 2022 i czekał na słowa, które zwrócą uwagę świata na wojnę w Ukrainie oraz sytuację setek ukraińskich żołnierzy, którzy wówczas znajdowali się pod ostrzałem w Azowstalu. Ranni, bez wody, jedzenia i lekarstw. To wtedy właśnie rozległy się ze sceny płomienne słowa lidera zespołu: *Save Mariupol, save Azovstal now!* [...] dziś prezentujemy znaczek *Kalush Orchestra* jako kolejny symbol wojny i odwagi naszych ludzi – zrobimy wszystko, by nas usłyszeli”¹⁶.

Specjalne stemplowanie znaczka odbyło się 10 kwietnia 2023 roku w Kałuszu w obwodzie iwano-frankińskim, rodzinnym mieście Kalush Orchestra, z udziałem lidera i członków zespołu, równoległe z tradycyjnym stemplowaniem w Kijowie pieczętą „Pierwszy dzień”.

Autor – Swiatosław Romanczak

Data wydania – 10.04.2023

Nakład arkusza – 130 000

Wartość nominalna – L × 6

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2032

Rozmiar arkusza – 104 × 108 mm

Rozmiar znaczka – 40 × 28 mm

Liczba znaczków w arkuszu – 6

Blok znaczków *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy! Gwardia Ofensywy* (Слава Силам оборони і безпеки України! Гвардія наступу)

Wydanie pocztowe dedykowane jest obrońcom Ukrainy, którzy bronią swojej ziemi, oraz tym, którzy oddali życie w obronie suwerenności i integralności terytorialnej swojego państwa. Blok znaczków *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy! Gwardia Ofensywy* kontynuuje edycję *Chwała Siłom Zbrojnym Ukrainy!* wydaną przez Ukrpocztę w 2022 roku, zawiera znaczki przedstawiające żołnierzy Gwardii Narodowej Ukrainy,

Państwowej Straży Granicznej Ukrainy i Policji Narodowej Ukrainy. W lutym 2023 roku Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Ukrainy powołało ochotnicze jednostki szturmowe Gwardia Ofensywy w ramach Gwardii Narodowej, Policji Narodowej i Państwowej Straży Granicznej, które wezmą udział w wyzwoleniu tymczasowo okupowanych terytoriów.

Wśród bojowników przedstawionych na znaczkach tej edycji jest żołnierz Gwardii Narodowej o pseudonimie Zaporoski Mściciel, który w wieku 20 lat zestrzelił 6 samolotów i pocisk manewrujący, za co otrzymał tytuł Bohatera Ukrainy.

Autor – Ołeksandr Ochapkin

Data wydania – 9.05.2023

Nakład – 235 000

Wartość nominalna – 3 × F

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 201 (2038–2040)

Rozmiar bloku – 103 × 73 mm

Rozmiar znaczka – 42 × 26 mm

Liczba znaczków w bloku – 3

Arkusze znaczków EUROPA. Pokój – najwyższa wartość ludzkości

(EUROPA. Мир – найвища цінність людства)

9 maja 2023 roku Ukraina po raz pierwszy obchodziła Dzień Europy wspólnie z krajami Unii Europejskiej. Z tej okazji Ukrpoczta zapowiedziała w tym dniu wydanie znaczka EUROPA. Pokój – najwyższa wartość ludzkości. Temat ten został zainicjowany przez Ukrpoczte w ramach programu „EUROPA”, co było spowodowane rosyjską inwazją na Ukrainę 24 lutego 2022 roku. W konkursie ogłoszonym przez PostEurop na najlepszy szkic do znaczka pocztowego w serii *Europa* zwyciężyła Poczta Luksemburska; nowy znak graficzny pokoju – na podstawie wizerunku celtyckiego węzła miłości – stworzyły artystki Linda Bos i Runa Egilsdottir. Zgodnie z regulaminem konkursu na znaczkach z serii *Europa* ten znak graficzny zostanie przedstawiony w 2023 roku przez wszystkie urzędy pocztowe krajów uczestniczących w programie PostEurop.

Dla Ukraińców ważny jest dziś nie tylko pokój, ale i zwycięstwo. Pokój, zwycięstwo, Ukraina – jak podkreślił prezydent Ukrainy Wołodymyr Zeleński – to wartości, o które walczymy. Te słowa posłużyły za motyw dla ukraińskiego znaczka pocztowego autorstwa Mariji Susłowej, której praca zajęła II miejsce w konkursie PostEurop na najlepszy szkic znaczka w tej serii.

Arkusze zostały zaprojektowane na zasadzie połączenia dwóch znaczków: *Pokój. Zwycięstwo. Ukraina* o nominale U (12 hrywien) i *Pokój – najwyższa wartość ludzkości* o nominale A (1 \$), które razem tworzą na arkuszu napis UA – międzynarodowe oznaczenie Ukrainy.

Autorka znaczka *Pokój. Zwycięstwo. Ukraina* (nr 2041, U) – Marija Susłowa

Autorki znaczka *Pokój – najwyższa wartość ludzkości* (nr 2042, A) – Linda Bos, Runa Egilsdottir

Data wydania – 24.05.2023

Wartość nominalna – (U+A) × 3

Numery wg katalogu Ukrpoczty – 2041, 2042

Rozmiar arkusza – 116 × 101 mm

Rozmiar znaczka – 30 × 37,5 mm

Liczba znaczków w arkuszu – 6

Liczba arkusza – 100 000

Blok znaczków Dzieci Zwycięstwa rysują Ukrainę przyszłości

(Діти Перемоги малюють Україну майбутнього)

Charytatywna edycja pocztowa „Dzieci Zwycięstwa rysują Ukrainę przyszłości” została poświęcona Dniowi Dziecka i dedykowana dzieciom, które znalazły się w epicentrum okrutnej wojny rozpetanej przez Rosję. W kwietniu 2023 roku Ukrpoczta ogłosiła ogólnokrajowy konkurs rysunku dla dzieci na temat „Dzieci Zwycięstwa rysują Ukrainę przyszłości”, na który wpłynęło ponad 300 prac. Według wyników głosowania, w którym wzięło udział 468809 respondentów, zwyciężyła praca *Upragnione marzenie* Ołeksandry Fedorczyk (14 lat, obwód kijowski). Na liczne prośby głosujących Ukrpoczta umieściła w wydaniu pocztowym rysunki, które weszły do finału konkursu: Weroniki Iwancowej (9 lat, miasto Chmielnicki), Ołeksandry Buszyńskiej (13 lat, obwód odeski), Anastasiji Myško (12 lat, obwód chmielnicki), Warwary Kolesowej (9 lat, obwód mykołajowski), Kornelii Andrijczuk (6 lat, miasto Lwów), Georgija Sosnyćko (6 lat, miasto Charków), Diany Wasylenko (4 lata, miasto Połtawa).

Dyrektor Ukrpoczty Igor Smilański zapowiedział wydanie tego bloku znaczków: „Chcemy, żeby dzieci jak najszybciej miały tę przyszłość, kiedy na niebie będzie słońce i nasze potężne ukraińskie samoloty. A kto może narysować tę przyszłość lepiej niż dzieci? Niedawno Ukrpoczta przeprowadziła taki właśnie konkurs. Każdy rysunek oddaje głos małych artystów, którzy swoimi pracami podkreślają wiarę w przyszłość, także mówią, że dorosłym potrzeba więcej optymizmu”¹⁸.

Autorki – Ołeksandra Fedorczyk, Weronika Iwancowa, Ołeksandra Buszyńska, Anastasija Myško, Warwara Kolesowa

Data wydania – 1.06.2023

Nakład bloku – 135 000

Wartość nominalna – (U+8,00) × 5

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 202 (2043–2047)

Rozmiar bloku – 128 × 83 mm

Rozmiar znaczków – 4 × 33, 06 × 29,58, 1 × 33,06 × 59,16 mm

Liczba znaczków w bloku – 5

Arkusze znaczków Główny Zarząd Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy

z serii *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy!*

Charytatywny znaczek pocztowy *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy! Główny Zarząd Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy* został wprowadzony do obiegu w rocznicę wyzwolenia Wyspy Wężowej, kontynuuje edycję *Chwała Siłom Zbrojnym Ukrainy!* opublikowaną w 2022 roku. Na początku rosyjskiej inwazji Główny Zarząd Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy utworzył jednostki specjalne Kraken, Szaman i Legion Międzynarodowy, które dają godny odpór moskiewskim najeźdźcom.

Znaczek jest dedykowany ukraińskim zwiadowcom, którzy niewiele mówią o swojej pracy, ale realizują zakrojone na szeroką skalę operacje i zadania specjalne, chroniąc bezpieczeństwo, interes narodowy i integralność terytorialną państwa. Podczas stemplowania znaczka dyrektor Ukrpoczty Igor Smilańskij podkreślił: „Ukrpoczta nieustannie wspiera ukraińskie wojsko i naszych obrońców. Dziś wprowadzamy do obiegu nowy znaczek poświęcony prawdziwym tajnym bohaterom – ukraińskim zwiadowcom. Znaczek jest charytatywny, uzyskane fundusze zostaną przeznaczone na zakup szturmowego drona morskiego, zachęcamy do nabycia znaczka w oddziałach Ukrpoczty lub on-line, uzupełniania kolekcji i pomocy dla wojska w pokonaniu rosyjskich okupantów”¹⁹.

Wydanie zostało zrealizowane przy wsparciu Głównego Zarządu Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy.

Autor – Ołeksandr Ochapkin
Data wydania – 30.06.2023
Nakład znaczka – 1 075 000
Wartość nominalna – F+7
Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2048
Rozmiar arkusza – 103 × 100 mm
Rozmiar znaczka – 42 × 26 mm
Liczba znaczków w arkuszu – 5

Arkusze znaczków *Służba Bezpieczeństwa Ukrainy* z serii *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy!*

Znaczek pocztowy *Służba Bezpieczeństwa Ukrainy* to finalna edycja serii *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy!* oraz kontynuacja pocztowego wydania *Chwała Siłom Zbrojnym Ukrainy!* zaprezentowanego przez Ukrpoczty w 2022 roku. Służba Bezpieczeństwa Ukrainy wnosi istotny wkład w przyszłe zwycięstwo nie tylko poprzez systematyczną walkę z wrogiem wewnętrznym, ale także poprzez obronę kraju w najgorętszych punktach frontu. Służba specjalna demaskuje i zatrzymuje wrogie grupy dywersyjne i wywiadowcze, rosyjskich agentów, szpiegów, nastawników ognia i kolaborantów, odpiera cyberataki i prowadzi dochodzenia w sprawie zbrodni wojennych popełnionych przez okupantów.

SBU jest ważną częścią Sił Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy. Jej siły specjalne niszczą okupantów i wojskowy sprzęt wroga na linii frontu, wykonują zadania antyterrorystyczne i kontrdywersyjne. Wojskowi SBU wraz z siłami zbrojnymi bronili Kijowa, Charkowa, Czernihowa, Sum, obwodów ługańskiego i donieckiego, wyzwolali tymczasowo okupowane terytoria w obwodach kijowskim, odeskim, charkowskim, chersońskim i zaporoskim. Grupy sił specjalnych utrzymywały miejscowości Rubiżne, Biłohorivka, Siewierodoneck i Bachmut.

Podczas wielkiej wojny wyjątkowe operacje specjalne prowadzone przez jednostki bojowe SBU ustawiły wysoko poprzeczkę zawodową nie tylko ukraińskim kolegom, ale także siłom specjalnym z innych krajów. O szczegółach wielu z tych operacji publiczność dowie się po zwycięstwie, które służby specjalne przybliżają każdego dnia wraz ze wszystkimi ukraińskimi obrońcami.

Dyrektor Ukrpoczty Igor Smilańskij skomentował publikację znaczka: „We współpracy z SBU prezentujemy trzecią i ostatnią edycję pocztową serii *Chwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy!* dedykowaną Służbie Bezpieczeństwa. Mamy zaszczyt utrwalić na znaczkach bojowników sił specjalnych SBU, którzy są prawdziwymi bohaterami naszych czasów, walczą o niepodległość i zwycięstwo dla naszego kraju. Cały kraj ogląda w wiadomościach, jak Służba Bezpieczeństwa codziennie demaskuje kolaborantów, niweczy ich występne plany i zaszczepia strach we wrogach poprzez nieustającą «bawelnę»^{20,21}.

Arkusze zostały wydane przy wsparciu Służby Bezpieczeństwa Ukrainy.

Autor – Ołeksandr Ochapkin
Data wydania – 26.07.2023
Nakład znaczka – 1 075 000
Wartość nominalna – F
Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2049
Rozmiar arkusza – 103 × 100 mm
Rozmiar znaczka – 42 × 26 mm
Liczba znaczków w arkuszu – 5

Arkusze znaczków *Niszczyciele zła* (Винищувачі зла)

Wojskowe wsparcie Ukrainy przez międzynarodowych partnerów nie ustaje. Wzmocnienie sił powietrznych sił zbrojnych Ukrainy amerykańskimi samolotami F-16, jednymi z najlepszych myśliwców odrzutowych na świecie, może zmienić układ sił na korzyść Ukrainy i wpłynąć na przebieg rosyjsko-ukraińskiej wojny.

12 lipca 2023 roku, w zapowiedzi tej pocztowej edycji Ukrpoczta poinformowała: „Podczas gdy światowa wspólnota podsumowuje wyniki strategicznych decyzji szczytu NATO w Wilnie, Ukrpoczta anonsuje wydanie nowego znaczka *Niszczyciele zła*. Nowa edycja pocztowa jest dedykowana myśliwcom F-16, których siły zbrojne Ukrainy bardzo potrzebują w walce z wrogiem. Uzbrojenie w tego

typu samoloty bojowe może radykalnie zmienić układ sił na korzyść Ukrainy w wojnie z okupantem i uchronić nasze niebo przed rosyjskim terrorem raketowym. Jednym z kanałów komunikacji Ukrainy ze światem – językiem filatelistycznym – Ukrpoczta przekazuje kluczowe kwestie, wśród których jest dostarczenie Ukrainie samolotów F-16. [...] Poczтовая edycja *Niszczyciele zła* zawiera wiele semantycznych i metaforycznych szczegółów. Rysunek na znaczku demonstruje, jak siły zbrojne Ukrainy doszczętnie niszczą moskiewski kreml, symbol «imperium zła», miażdżąc go na tarce, której otwory są przedstawione w kształcie myśliwców F-16. Na kopercie i pocztówce widnieje sylwetka rycerza-szturmowca w hełmie o kształcie ukraińskiego trójzębu – uosobienie siły, woli, odwagi i honoru wojska broniącego ojczyzny. [...] Autorem znaczka, koperty i pocztówki jest Maksym Pałenko, ilustrator w prestiżowych wydawnictwach А-БА-БА-ГА-ЛІА-МА-ГА i Wydawnictwie Starego Lwa (Видавництво Старого Лева). Po pełnoskalowej inwazji rosyjskiej na Ukrainę Maksym Pałenko stworzył wiele plakatów antywojennych, jego grafika *Mariupolska Pokrowa*²² (Маріупольська Покрова) została sprzedana na aukcji Saint Javelin za 22 tys. dolarów²³, które zostały wykorzystane na zakup dronów²⁴.

Autor – Maksym Pałenko
 Nakład znaczka – 600 000
 Wartość nominalna – F+16,00
 Data wydania – 4.08.2023
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2050
 Rozmiar arkusza – 108 × 142 mm
 Rozmiar znaczka – 37,8 × 52 mm
 Liczba znaczków w arkuszu – 4

Arkusz znaczków *Matka Ukraina* (Україна-мати)

24 sierpnia Ukraina obchodzi największe święto państwowe – Dzień Niepodległości – ustanowione na cześć wyjątkowego wydarzenia historycznego: przyjęcia w 1991 roku przez Radę Najwyższą Ukraińskiej SRR Aktu Proklamacji Niepodległości Ukrainy. Dziś za swoją niepodległość kraj płaci niezwykle wysoką cenę – życie ukraińskich obrońców i obrończyni, którzy powstrzymują agresję rosyjskiego najeźdźcy, oraz ofiary wśród ludności cywilnej.

Znaczek pocztowy, w interpretacji artystki Zinaidy Kubar, przedstawia słynny majestatyczny pomnik wznoszący się na Wzgórzach Peczerskich w Kijowie i będący jednym z najwyższych na świecie (102 m, rzeźbiarz Wasyl Borodaj). Z okazji 32. rocznicy Niepodległości Ukrainy pomnik z tarczą zwróconą w stronę rosyjskiej, zamiast zdemontowanego herbu totalitarnego reżimu zwieńczono trójzębem²⁵.

18 sierpnia 2023 roku dyrektor generalny Ukrpoczty Igor Smilańskij zapowiedział wydanie znaczka *Matka Ukraina* z okazji Dnia Niepodległości: „Gdy mówimy o Ukrainie, mówimy o demokracji i różnorodności opinii,

powinniśmy to doceniać i gloryfikować. Także wtedy, gdy niektóre z tych opinii są wypowiedziane za pomocą nieformalnego słownictwa. Jesteśmy do tego przyzwyczajeni, tym bardziej że znaczek, który dziś zapowiadamy, miał początkowo bardziej odważny wizerunek. [...] «Matka Ukraina» w jej nowej postaci jest demitologizacją przeszłości, przedstawia nową epokę dla każdego Ukraińca i każdej Ukrainki, jest odpowiedzią na hasło «Kijów w trzy dni»²⁶.

Autorka – Zinaida Kubar
 Data wydania – 24.08.2023, w Dniu Niepodległości Ukrainy
 Nakład znaczka – 600 000
 Wartość nominalna – U
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2051
 Rozmiar arkusza – 131 × 101 mm
 Rozmiar znaczka – 27,84 × 40,02 mm
 Liczba znaczków w arkuszu – 6

Arkusz znaczków *Pamięci Poległych Obrońców Ukrainy* (Пам'яті загиблих захисників України)

29 sierpnia Ukraina obchodzi Dzień Pamięci Poległych Obrońców Ukrainy. Data ta ma na celu uczczenie pamięci wojskowych sił zbrojnych Ukrainy oraz bojowników jednostek ochotniczych, którzy oddali życie za Ojczyznę, a także przypomnienie jednej z najkrwawszych bitew wojny rosyjsko-ukraińskiej na wschodzie Ukrainy – bitwę pod Iłowajskiem²⁷. Śmiercionośny dla naszych obrońców „zielony korytarz” biegł wówczas przez pola słoneczników, dlatego symbolem Dnia Pamięci Poległych Obrońców Ukrainy stał się kwiat słonecznika.

Znaczek przedstawia pracę *Smutek* (Журба, 2016) ukraińskiego artysty Olega Szuplaka, na której kozak-bandurzysta pochyla głowę nad grobami swoich pobratymów, a nad nim lecą żurawie. W mitologii słowiańskiej lot żurawi zapowiada wiecznie zielony, daleki słoneczny kraj za morzem, w którym żyją dusze zmarłych.

Specjalne stemplowanie znaczka odbyło się 29 sierpnia 2023 roku w Kijowie przy Murze Pamięci Poległych w Wojnie Rosyjsko-Ukraińskiej, w pobliżu klasztoru św. Michała. Podczas wydarzenia nie było przemówień ani mediów. Na znak szacunku dla żołnierzy, którzy oddali życie na polu bitwy, dyrektor generalny Ukrpoczty Igor Smilańskij złożył pod pomnikiem słoneczniki i uczcił poległych minutą ciszy. „Dziś uczciliśmy pamięć poległych wojskowych, którzy walczyli o integralność, suwerenność i niepodzielność Ukrainy. Ukłon i cześć wszystkim obrońcom i obrończyniom, którzy bronili niepodległości naszego kraju. Nadal walczymy z państwem-terrorystą, codziennie cierpimy z powodu jego podłych ataków, ale nic nie złamie ukraińskiej siły oporu i pragnienia zwycięstwa. Ukrpoczta chce wesprzeć dzieci tych bohaterów, których nigdy już z nami nie będzie, dlatego ten znaczek ma charakter charytatywny”²⁸ – skomentował Smilańskij.

1. Аркуш значків Служба Безпеки України з серії Чwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy!
2. Аркуш значків Niszczyciele zła.
3. Блок значків Nie zapomniny! Nie wybaczymy! Bucza. Irpień. Hostomel.
4. Блок значків Чwała Siłom Obrony i Bezpieczeństwa Ukrainy! Gwardia Ofensywy.
5. Блок значків Dzieci Zwycięstwa rysują Ukrainę przyszłości.
6. Аркуш значків Глówny Zarząd Wywiadu Ministerstwa Obrony Ukrainy.

1

МІСТА ГЕРОІВ ХАРКІВЩИНА

ЦЕ 31,4 ТИС. КМ² НА МАПІ УКРАЇНИ.
ЦЕ ТРЕМПЕЛЬ, КВАДРАТНА ПІЦА,
ЗБИТИЙ РОСІЙСЬКИЙ ЛІТАК,
РАКЕТА НА МАЙДАНІ СВОБОДИ.
ЦЕ СОТНІ ІСТОРІЙ ТА СОТНІ ЖИТТІВ.
ЦЕ ГЕРОЇЗМ ВІД ОЛЕКСАНДРІВКИ ДО БЛИЗНЮКІВ.

ЦЕ ХАРКІВ, БАЛАКЛІЯ, КУП'ЯНСЬК, ІЗЮМ.
ЦЕ МІСТА ГЕРОІВ. НЕ БЕТОННИХ СТІН,
ЗАВОДІВ ЧИ СТЕЛ, А НАШИХ ЛЮДЕЙ.
ЛЮДЕЙ, ЯКІ ЗРОБИЛИ НАДМОЖЛИВЕ, -
ПОДИВИЛИСЬ В ОЧІ ОЗЕРОСНИМ ЗВІРАМ, -
ПОДОЛАЛИ ПРИРОДНИЙ СТРАХ ТА БОРОЛИСЯ ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ.

2

3

4

5

1. Блок значків Міста Bohaterów, Ziemia Charkowska.
2. Блок значків Ludzie z żelaza.
3. Аркуш значків Matka Ukraina.
4. Аркуш значків Pamięci Poległych Obrońców Ukrainy.
5. Блок значків Broń Zwycięstwa. Świat z Ukrainą.

Autor – Oleg Szuplak
 Data wydania – 29.08.2023
 Nakład znaczka – 500 000
 Wartość nominalna – U+3,00
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 2052
 Rozmiar arkusza – 140 × 105 mm
 Rozmiar znaczka – 40 × 40 mm
 Liczba znaczków w arkuszu – 5

Blok znaczków *Miasta Bohaterów. Ziemia Charkowska*

(Міста Героїв. Харківщина)

24 lutego 2022 roku obwód charkowski jako pierwszy, wraz z innymi graniczącymi z roszą regionami, powitał najeźdźców nie kwiatami i uściskami, ale bronią i wściekłością: charkowianie odważnie bronili miasta, a na okupowanych przez wroga terenach lokalni mieszkańcy i żołnierze stawiali opór najeźdźcy. We wrześniu 2022 roku siły zbrojne Ukrainy za pomocą szybkich kontrataków wyzwoliły od okupantów prawie cały obwód. Ziemia charkowska przetrwała dzięki odwadze wojskowych i zwykłych ludzi. Dzięki tym, którzy wytyczyli drogi ewakuacyjne, zestrzelili rosyjski samolot szturmowy nad Charkowem, uratowali bezcenny eksponat muzealny, oporem i odwagą pomogli wyzwolić ojczystą ziemię. Patrioci Słoboszczyzny dali przykład niezłomności i nadal bronią się przed atakami agresora. Edycja pocztowa została poświęcona Miastom Bohaterom Ziemi Charkowskiej: Charków, Bałaklija, Kupiańsk, Izium. Jako symbol wolności na znaczkach zostały pokazane momenty podniesienia ukraińskiej flagi w tych miastach. Szkice edycji pocztowej opracowała agencja kreatywna I AM IDEA.

Jak podkreślił dyrektor Ukrpoczty Igor Smilański, za każdym razem, gdy przyjeżdżał do tego regionu, był zaskoczony odpornością i pozytywnym nastawieniem mieszkańców. Przetrwali piekło okupacji, ponad 2500 nalotów, ale pozostali ludźmi, pomagali sobie nawzajem, do końca byli wierni swojemu krajowi. „Te miasta nie są zbudowane z betonowych murów, ale z ludzi, którzy dokonują niemożliwego, to na ich cześć publikujemy nowy znaczek *Miasta Bohaterów. Ziemia Charkowska*. Na cześć sił zbrojnych Ukrainy, które w niewyobrażalnie krótkim czasie przeprowadziły najpotężniejszą od czasów II wojny światowej operację kontrofensywną. Na cześć miejscowych, którzy pomimo groźby tortur wskazywali pozycje wroga. I jednocześnie na cześć pracowników poczty ukraińskiej, którzy nieustająco łączyli obwód charkowski z Ukrainą”²⁹ – powiedział Smilański.

Tekst na bloku znaczków: „To 31,4 tys. km² na mapie Ukrainy. To trempel [nazwa wieszaka na ubrania w gwarze charkowskiej – WM], kwadratowa pizza, zestrzelony rosyjski samolot, rakieta na placu Wolności. To setki historii i setki losów ludzkich. To bohaterstwo od Ołeksandriwki do Błyzniuków. To Charków, Bałaklija, Kupiańsk, Izium. To miasta bohaterów – nie betonowych murów,

fabryk czy monumentów, ale naszych ludzi. Ludzi, którzy dokonali niemożliwego – spojrzeli w oczy uzbrojonym bestiom, pokonali naturalny strach i walczyli o wyzwolenie”.

Autorzy – Agencja Kreatywna I AM IDEA
 Data wydania – 14.09.2023
 Nakład – 75 000
 Wartość nominalna – 4 × M
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 203 (2053–2056)
 Rozmiar bloku – 149 × 83 mm
 Rozmiar znaczków – (33,06 × 43,5) × 4 mm
 Liczba znaczków w bloku – 4

Blok znaczków *Broń Zwycięstwa. Świat z Ukrainą* (Зброя Перемоги. Світ з Україною)

26 kwietnia 2022 roku w bazie sił powietrznych USA Ramstein w Niemczech przedstawiciele resortów obrony ponad 40 krajów UE, NATO, Afryki, Bliskiego Wschodu, Zatoki Perskiej oraz regionu Azji i Pacyfiku utworzyli międzynarodową koalicję na rzecz Ukrainy i Grupę Kontaktową ds. Obrony Ukrainy. Później do koalicji dołączyli szefowie resortów obrony z wielu innych krajów.

Blok znaczków *Broń Zwycięstwa. Świat z Ukrainą* kontynuuje edycję pocztową *Broń Zwycięstwa 2022* roku, tym razem prezentuje najlepsze rodzaje zagranicznej broni dostarczanej Ukrainie przez członków koalicji międzynarodowej. Na znaczkach przedstawione zostały: czołgi bojowe Challenger 2 (Wielka Brytania) i Leopard 2 (Niemcy), kompleks rakiet przeciwlotniczych Patriot® (USA), samobieżna instalacja artyleryjska CAESAR (Francja), bojowy wóz piechoty M2 Bradley (USA). „Są to nazwy znane teraz każdemu. Nazwy, które w kanałach propagandowych wzbudzają strach i zazdrość, ponieważ wszyscy wiedzą, jak ta technika działa podczas walki”³⁰ – powiedział dyrektor generalny Ukrpoczty Igor Smilański, zapowiadając to wydanie pocztowe.

Wydanie powstało przy wsparciu Zarządu Łączności Strategicznej Biura Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych Ukrainy oraz ambasad USA, Wielkiej Brytanii, Niemiec i Francji w Ukrainie.

Autorzy – Serhij Charuk, Ołeksandr Charuk
 Data wydania – 29.09.2023
 Nakład – 160 000
 Wartość nominalna – (F+2,00) × 6
 Numer wg katalogu Ukrpoczty – 204 (2057–2062)
 Rozmiar bloku – 134 × 110 mm
 Rozmiar znaczka – 38,28 × 33,06 mm
 Liczba znaczków w bloku – 6

Blok znaczków *Ludzie z żelaza* (Залізні люди)

Seria pocztowa *Bohaterskie profesje* dedykowana jest ludziom różnych specjalności, którzy odważnie i bezinteresownie pracują na rzecz zwycięstwa Ukrainy. Seria

została zapoczątkowana w 2023 roku blokiem *Wojownicy światła. Wojownicy dobra* i teraz jest kontynuowana edycją *Ludzie z żelaza*, dedykowaną bohaterskiej pracy kolejarzy. W czasie wojny na pełną skalę Ukrzaliznycia [państwowa kolej Ukrainy – WM] stała się symbolem niezłomności narodowej: ewakuacja ponad 4 milionów ludzi, niezakłócony ruch towarowy i pasażerski, pomoc przeciwpożarowa i naprawcza podczas likwidacji skutków nalotów rakietowych, przywrócenie połączeń z okupowanymi miastami.

Blok znaczków *Ludzie z żelaza* to jedna z wielu historii bohaterstwa i wytrwałości kolejarzy. Znaczek oparty jest na prawdziwej historii: 3 maja 2023 roku Chersoń został ostrzelany, trafiono w dworzec kolejowy, pociąg zaczął płonąć, konduktor został ranny. Pomimo chaosu i alarmu lotniczego kolejarze działali w sposób skoordynowany i profesjonalny: odłączyli płonący wagon, udzielili konduktorowi pomocy medycznej, a pasażerów szybko przenieśli do ocalałych wagonów. Pociąg nr 109 Chersoń – Lwów odjechał ze stacji Chersoń z czternastominutowym opóźnieniem i 4 maja przybył do Lwowa zgodnie z rozkładem. Dzięki pracy kolejarzy pasażerowie zostali uratowani i przewiezieni w bezpieczne miejsce.

Dziś, w czasie wojny, Ukrzaliznycia nadal przewozi pasażerów, w tym światowych polityków, uruchamia nowe połączenia międzynarodowe, rozwija usługi pasażerskie, tworzy przestrzeń bez barier.

Prezentacja i wprowadzenie do obiegu bloku znaczków *Ludzie z żelaza* odbyło się 1 listopada 2023 roku na Dworcu Centralnym w Kijowie. „To pierwszy w historii niepodległej Ukrainy blok pocztowy dedykowany pracy kolejarzy. Została na nim przedstawiona tylko jedna z tysięcy historii, kiedy kolejarze, ryzykując życie, wykonywali swoją pracę. O niektórych z tych bohaterskich historii opowiadamy już teraz, o innych będziemy mogli powiedzieć dopiero po naszym zwycięstwie” – podkreślił podczas prezentacji Jewhen Laszczenko, prezes zarządu SA Ukrzaliznycia. Dyrektor generalny Ukrpoczty Igor Smiłańskij dodał: „Byliśmy razem od pierwszych dni wojny. Oni bohatersko przewozili pasażerów, my dostarczaliśmy paczki, dlatego nie mogliśmy nie uczcić tych ludzi. Poza tym wiele rzeczy dla sił zbrojnych Ukrainy jest przewożonych koleją”³¹.

Autor – Wiktor Hrudakow

Data wydania – 1.11.2023

Nakład – 150 000

Wartość nominalna – W × 2

Numer wg katalogu Ukrpoczty – 205 (2064–2065)

Rozmiar bloku – 96 × 63 mm

Rozmiar znaczka – 38,28 × 38,28 mm

Liczba znaczków w bloku – 2

Przypisy

¹ Bruno Schulz, *Opowiadania. Wybór esejów i listów*, opracował Jerzy Jarzębski, Zakład Narodowy im. Ossolińskich,

Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1989, s. 143.

² Opisy i zdjęcia ukraińskich edycji pocztowych (znaczki, koperty, pocztówki) opublikowanych po 24 lutego 2022 roku zostały skatalogowane chronologicznie, według oficjalnej strony internetowej Ukrpoczty (Poczty Ukraińskiej): <https://postmark.ukrposhta.ua/index.php?route=product/category&path=83> (dostęp: 24.12.2022). Zawartość katalogu na stronie Ukrpoczty ciągle się zmienia w trakcie publikowania kolejnych edycji znaczków oraz znikania ze strony edycji wcześniejszych, które nie są już dostępne. Katalogowanie ukraińskiej filatelistyki czasów wojny jest w toku, ciąg dalszy nastąpi.

³ Zob. nagranie odpowiedzi ukraińskich wojskowych na propozycję rosyjskiego okrętu wojennego: Wyspa Wężowa, 24 lutego 2022 roku, autor odpowiedzi – wojskowy ukraińskiej Straży Granicznej Roman Hrybow: www.youtube.com/watch?v=LDrFVdms8yk (dostęp: 24.12.2022). Mało kto wie, że między rosyjską propozycją kapitulacji a znaną odpowiedzią ukraińskiego wojskowego minęło kilka godzin: okupanci długo usiłowali namówić ukraińską Straż Graniczną do zdrady, ukraińscy wojskowi natomiast zachowali strategię zwlekania z odpowiedzią; zob. reportaż o zwolnieniu obrońców Wyspy Wężowej z rosyjskiej niewoli oraz okolicznościach ukraińskiej odpowiedzi rosyjskiemu wojennemu krążownikowi „Moskwa”: www.youtube.com/watch?v=Pu8JesOXjkc (dostęp: 24.12.2022). Po zwolnieniu z niewoli 23 maja 2022 roku pochodzący z Czerkas Roman Hrybow opowiedział, że rosjanie intensywnie poszukiwali autora słów „Rosyjski okręcie wojenny, idź na#!” i gdyby dowiedzieli się, że jest nim właśnie on, natychmiast zostałyby zamordowane: www.youtube.com/watch?v=Hna27s51Zg0 (dostęp: 24.12.2022).

⁴ Wyrazy „rosja”, „rosjanin”, „rosjanie”, „putin” pisane są w tym tekście małą literą, zgodnie z nieoficjalną pisownią, jaka po 24 lutego 2022 roku występuje w Ukrainie w większości komunikatów i narracji, włącznie z oficjalnymi mediami ukraińskimi oraz wypowiedziami prezydenta Ukrainy.

⁵ Powitanie „Dobry wieczór, jesteśmy z Ukrainy!”, które podczas wojny stało się symboliczne, pierwszy zostało powiedziane przez ukraińskiego muzyka Marko Hałanewcza, lider zespołu DachaBracha, za zgodą muzyka ta jego wypowiedź wraz z fragmentem utworu zespołu DachaBracha zostały wykorzystane w różnych nagraniach wideo, zob. m.in.: www.youtube.com/watch?v=BvgNgTPTkSo; www.youtube.com/watch?v=Q5RsQWm3rOY (dostęp: 24.12.2022).

⁶ Zob. *Укрпошта ввела в обіг довгоочікувану поштову марку „Херсон – це Україна!”*, 9.12.2022: www.ukrposhta.ua/ua/news/57819-ukrposhta-vvela-v-obig-dovgoochikuvanu-poshtovu-marku-herson-ce-ukraina (dostęp: 24.12.2022).

⁷ Zob. *Крістіна Лупаїна, Краща різдвяна марка. У конкурсі переміг ескіз дівчини з Миколаєва*, 8.11.2022: <https://suspilne.media/312640-krasa-rizdvana-marka-u-konkursiperemig-eskiz-divcini-z-mikolaeva/> (dostęp: 24.12.2022).

⁸ Zob. o pieśni *Щедрик* Mykoły Łeontowycza: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Щедрик>; zob. pieśń w wykonaniu Lwowskiego Muncypalnego Chóru „Homin” oraz Kijowskiego Chóru Chłopięcego im. Mykoły Łysenki: www.youtube.com/watch?v=4hVSNqr1k74; www.youtube.com/watch?v=Kq1k4oyQrZo (dostęp: 24.12.2022).

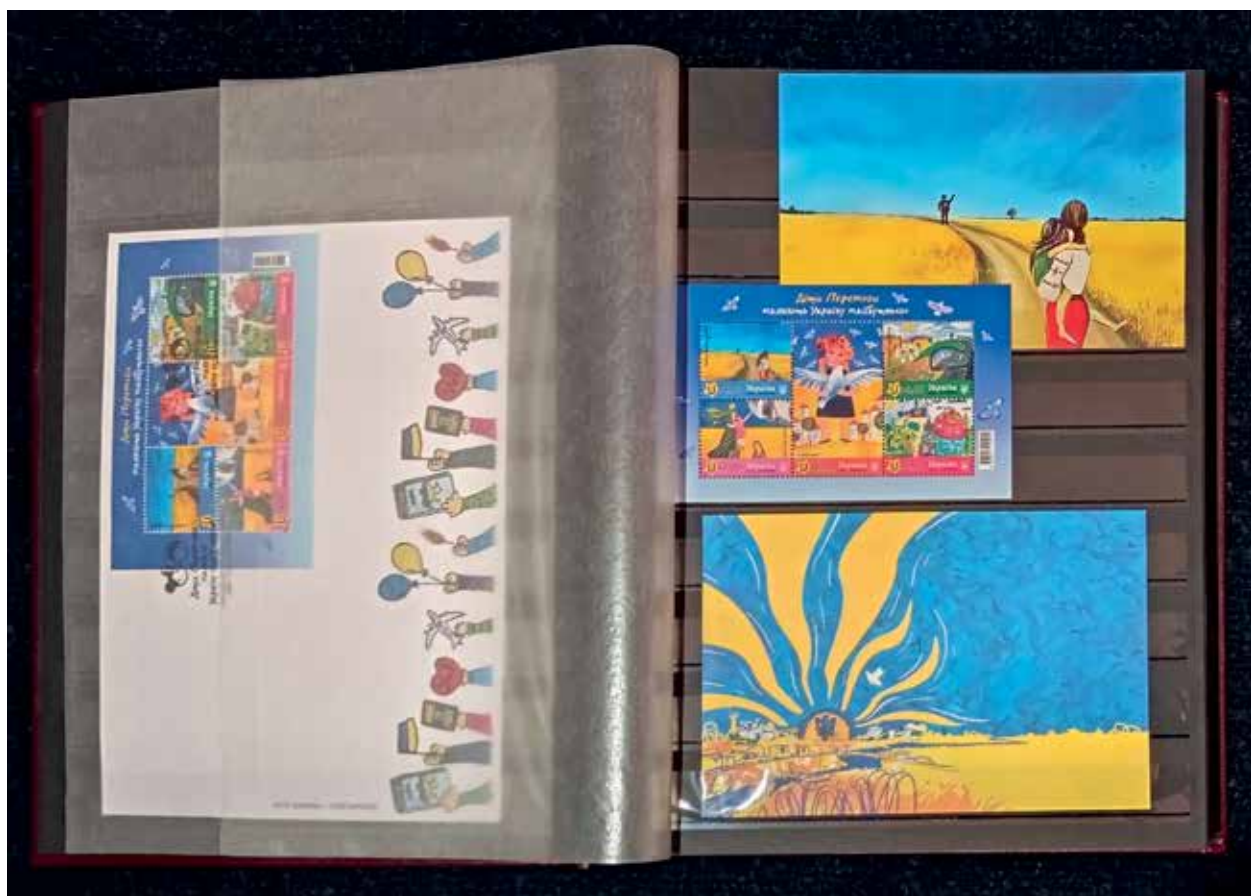
⁹ Zob. nagranie światowej premiery pieśni *Щедрик* w Carnegie Hall w Nowym Jorku z 1922 roku: [82](http://www.google.com/search?q=Щедрик+запис+1922+року&client=opera&hs=RZb&sxsrf=ALiCzY6b71esvC4MY3dTg8P84z-</p>
</div>
<div data-bbox=)

- kEzxyyg: 1671920153402&source=Inms&fbm=vid&sa=X&ved=2ahUKEwj7idj2o5P8AhVDzqQKHUWkA0IQ_AUoAnoECAEQBA#fpstate=ive&vld=cid:3b504eb7, vid:RSXc_LZuQE (dostęp: 24.12.2022).
- ¹⁰ Zob. wykonania pieśni *Szczedryk / Carol of the Bells* w języku angielskim: www.youtube.com/watch?v=SQadcm_dwEM; www.youtube.com/watch?v=ZdSYHUNgitI&t=6s; www.youtube.com/watch?v=GqeJ38DThVc (dostęp: 24.12.2022).
- ¹¹ Nazwa arkusza znaczków pochodzi od tytułu piosenki opozycyjnego białoruskiego muzyka i poety Serhija Michałoka, lidera zespołu rockowego Lapis Trubieckoj / Brutto, która stała się symbolem Euromajdanu-2014. Zyskała popularność w Ukrainie, kiedy pod koniec marca 2014 roku, przed rozpoczęciem szturm na Krym przez wojsko rosyjskie, oryginalną rosyjską wersję piosenki zaśpiewali ukraińscy marynarze. W 2022 roku ukraiński przekład tekstu piosenki zrobił Serhij Żadan, który przyjaźni się z Serhijem Michałokiem – Serhij Michałok realizuje muzyczne interpretacje jego wierszy (zob. piosenkę według wiersza Serhija Żadana *Średnie wieki*: www.youtube.com/watch?v=B1e-xW5oI-TI, dostęp: 24.02.2023). Zob. ukraińską premierę utworu *Wojownicy światła, wojownicy dobra* w ukraińskim tłumaczeniu Serhija Żadana, wykonanie Serhija Michałoka z synem Makarem, 12 lipca 2022 roku: www.youtube.com/watch?v=ayDNTDcZok8 (dostęp: 24.02.2023).
- ¹² ПТН ПНХ – skrót od wyrazu „Путін, пішов нах#й!” („Putin, idź na#j!”), wyraz został wykreowany przez Ukraińców w marcu 2014 roku, po rosyjskiej aneksji Krymu, kiedy 7 marca program telewizyjny TVi zamieścił na swojej stronie facebookowej zdjęcie billboardu „ПТН ПНХ”, od tego czasu ten napis często pojawia się w Ukrainie na ubraniach, rejestracyjnych tablicach samochodów, przejściach dla pieszych, w utworach muzycznych, podczas pokazów laserowych, na papierze toaletowym itp., skrót ten jest używany jako synonim i eufemizm, równoległe z wyrazami „Putin chujło”, „Putler” i in. (zob.: https://pl.wikipedia.org/wiki/Putin_chujło, dostęp: 24.02.2023).
- ¹³ Po 24 lutego 2022 roku wyraz „Nie zapomnimy! Nie wybaczymy!” często występuje w ukraińskiej przestrzeni publicznej, medialnej, politycznej oraz w utworach muzycznych. Słowa te posłużyły jako tytuł i główny wątek piosenki ukraińskiego rapera Skofka (Wołodymyr Samoluk), której premiera odbyła się 6 maja 2022 roku i od razu stała się hitem, zob.: www.youtube.com/watch?v=b9EJWtj5ZjI oraz wykonanie piosenki przez autora w Krakowie, 14.10.2022: www.youtube.com/watch?v=mZCdHa6BFYQ (dostęp: 31.03.2023). Raper Skofka skomentował przesłanie swojego utworu: „Widziałem te słowa w oczach nawet najmilszych, niezdolnych do nienawiści ludzi. Widziałem je w komentarzach pod okropnymi postami, słyszałem od znajomych, przyjaciół, krewnych, polityków, żołnierzy, wolontariuszy, dzieci, usłyszałem je również w sobie, są to słowa «Nie zapomnimy i nie wybaczymy». Teraz już nie ma znaczenia, jak bardzo bym nie chciał doświadczać takich uczuć, jak nienawiść, złość, wrogość, ale wybaczyć, a tym bardziej zapomnieć – już się nie da, niestety!” (<https://vikna.if.ua/news/category/all/2022/05/07/133240/view>, dostęp: 31.03.2023). Podobny tytuł – „Pamiętamy! Nie wybaczymy!” – został nadany przez Narodowy Bank Ukrainy dla pamiątkowego banknotu opublikowanego 24 lutego 2023 roku, w rocznicę rozpoczęcia rosyjskiej agresji na Ukrainę, zob. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pamyatna-banknota-pamyatayemo-ne-probachimo-uvichnila-silu-duhu-ta-geroyizm-ukrayintsiv> (dostęp: 31.03.2023), zob. wizerunek banknotu (awers i rewers): https://uk.wikipedia.org/wiki/Банкноти_української_гривні#/media/Файл:8Е1а.png; https://uk.wikipedia.org/wiki/Банкноти_української_гривні#/media/Файл:8Е1г.png (dostęp: 31.03.2023).
- ¹⁴ Zob. Укрпошта випускає марку „Не забудемо! Не пробачимо! Буча. Ірпінь. Гостомель”, Укрінформ: www.ukrinform.ua/rubric-society/3686716-ukrpost-a-vipuskae-marku-ne-zabudemo-ne-probachimo-buca-irpin-gostomel.html (dostęp: 31.03.2023).
- ¹⁵ Zob. wystąpienie zespołu Kalush Orchestra na Konkursie Piosenki Eurowizja 2022 w Turynie, zakończone apelem lidera zespołu Olega Psiuka „Save Mariupol, save Azovstal now!”: www.youtube.com/watch?v=F1f60ypdLs oraz oficjalne wideo piosenki *Stefania* z angielskimi napisami: www.youtube.com/watch?v=Z8Z51no1TD0 (dostęp: 10.04.2023). Lider Kalush Orchestra powiedział, że piosenkę *Stefania*, która przyniosła Ukrainie zwycięstwo na Eurowizji 2022, poświęcił swojej matce. Utwór stał się hitem w internecie, często jest wykorzystywany jako „ścieżka dźwiękowa wojny”, np. na Instagramie i TikToku służy jako tło muzyczne do demonstrowania wybuchów, ostrzałów i operacji wojskowych. Podczas wojny słowa piosenki nabrały nowych znaczeń, choć w tekście w ogóle nie występuje temat wojny. „Wiele osób zaczęło postrzegać tę piosenkę jako symbol Matki Ukrainy [...]. odbierać jako pieśń naszej wojny, jako hymn” – powiedział lider zespołu Oleg Psiuk (zob. www.unian.ua/lite/music/kalush-stefaniya-povniy-tekst-i-zmist-pisni-11822220.html, dostęp: 10.04.2023). Autorami tekstu piosenki *Stefania* są członkowie zespołu Kalush Orchestra Tymofij Muzyczuk, Igor Didenczuk i Witalij Dużyk, muzyka – Iwan Kłyumenko, Oleg Psiuk.
- ¹⁶ Zob. Укрпошта презентує марку „Kalush”, Укрінформ, 4.04.2023: www.ukrinform.ua/rubric-society/3691245-ukrpost-a-prezentue-marku-kalush.html (dostęp: 10.04.2023).
- ¹⁷ Tłumaczenie moje [WM], oryginalny tekst refrenu piosenki *Stefania*: Стефанія, мамо, мамо, Стефанія / Розквітає поле, а вона сивіє / Заспівай мені, мамо, колискову / Хочу ще почути твоє рідне слово...
- ¹⁸ Zob. Укрпошта запускає передзамовлення блоку „Діти Перемоги малюють Україну майбутнього”, Укрінформ, 26.05.2023: www.ukrinform.ua/rubric-society/3714316-ukrpost-a-zapuskae-peredzamovlennja-bloku-diti-peremogi-maluut-ukrainu-majbutnogo.html (dostęp: 12.06.2023).
- ¹⁹ Zob. Поповнюй колекцію марок та донат на морський дрон...: www.ukrposhta.ua/ua/news/57938-porovnjuj-kolekciju-marok-ta-donat-na-morskij-dron (dostęp: 30.06.2023).
- ²⁰ „Bawelna” to mem, który powstał i rozpowszechnił się masowo podczas rosyjskiej inwazji na Ukrainę na pełną skalę. Eksplozje na czasowo okupowanych terytoriach Ukrainy i na terytorium federacji rosyjskiej nazywane są „bawelną”. W 2010 roku rosyjski rząd wydał polecenie wszystkim środkom masowego przekazu, aby eksplozje (głównie gazowe) nazywać „trzaśnięciem” (ros. хлопок). Rosyjski wyraz „хлопок” ma homograf – „хлопок”, co po ukraińsku i po polsku oznacza „bawelna”. 25 kwietnia 2022 roku w rosyjskim mieście Brińsk doszło do eksplozji w jednostce wojskowej i magazynie ropy naftowej – wiadomości o tym wydarzeniu, przetłumaczone z rosyjskich źródeł przy pomocy tłumaczy internetowych, zostały opublikowane na kanale Telegram „Operacyjny ZSU”, tłumacz internetowy pomylił rosyjskie homografy, dlatego w tekście artykułu prasowego zostało napisane, że „zanim wybuchł pożar, było słycać potężną bawelnę”. Tekst z tym błędem został podchwycony przez ukraińskich użytkowników Twittera, a kilka dni później,

30 kwietnia, ukraiński segment Twittera zaczął grozić mieszkańcom rosyjskiego Biełgorodu przyszłymi ostrzałami, rzekomo przygotowywanymi przez siły zbrojne Ukrainy, używając terminu „bawelna” w jego memetycznym znaczeniu. Od tego czasu w ukraińskim segmencie internetu oraz w mediach wyraz „bawelna” jest używany w odniesieniu do wybuchów na okupowanych terytoriach Ukrainy oraz w rosyj, w szczególności wybuchu na moście krymskim. Zob. [https://uk.wikipedia.org/wiki/Бавовна_\(мем\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Бавовна_(мем)) (dostęp: 26.07.2023).

- ²¹ Zob. Поштова марка „Служба безпеки України”: Укрпошта презентує фінальний випуск героїчної серії: www.ukrposhta.ua/ua/news/57947-poshtova-marka-sluzhba-bezpeki-ukraini-ukrposhta-prezentu-finalnij-vipusk-geroichnoi-serii (dostęp: 26.07.2023).
- ²² Pokrowa, Pokrow – święto Opieki i Wstawiennictwa Bogurodzicy, obchodzone w kościołach prawosławnych i katolickich tradycji wschodniej; w Ukrainie Pokrowa jest opiekunką kozactwa, UPA oraz (od 2014 roku) wojska ukraińskiego, święto Pokrowy jest obchodzone w Dniu Obrońców Ojczyzny 1 października według kalendarza juliańskiego, do roku 2023 było obchodzone 14 października według „nowego stylu”.
- ²³ Zob. Картину українського художника Максима Паленка „Маріупольська Покрова” продали на аукціоні за \$22 тис.: <https://sobor.com.ua/news/usd22-tis> (dostęp: 12.07.2023).
- ²⁴ Zob.: „Винищувачі зла”: Укрпошта готується представити поштову марку з символом бойових літаків F-16: www.ukrposhta.ua/ua/news/57942-vinishuvachi-zla-ukrposhta-gotutsja-predstaviti-poshtovu-marku-z-simvolom-bojovih-litakov-f-16 (dostęp: 12.07.2023).

- ²⁵ Zob. demontaż sowieckiego herbu na pomniku Matka Ojczyzna w Kijowie i zainstalowanie w jego miejscu trójzębu: www.radiosvoboda.org/a/foto-na-batkivshchyni-matyvstanovyly-tryzub/32536528.html (dostęp: 18.08.2023).
- ²⁶ Zob. Укрпошта оголосила про випуск марки „Україна-мати”: www.ukrinform.ua/rubric-society/3749835-ukrpostatogolosila-pro-vipusk-marki-ukraina-mati.html (dostęp: 18.08.2023).
- ²⁷ Bitwa pod Iłowajskiem (inaczej: kocioł iłowajski) – jedna z najkrwawszych bitew z rosyjskim agresorem, stoczona pod miastem Iłowajsk w Donbasie 6–31 sierpnia 2014 roku, według danych Narodowego Muzeum Historyczno-Wojskowego w tych walkach zginęło 368 żołnierzy ukraińskich, 18 uważa się za zaginionych.
- ²⁸ Zob. В Україні ввели в обіг поштову марку „Вічна пам’ять”: www.ukrinform.ua/rubric-society/3749835-ukrpostatogolosila-pro-vipusk-marki-ukraina-mati.html (dostęp: 29.08.2023).
- ²⁹ Zob.: Смілянський оголосив випуск марки „Міста Героїв. Харківщина”: www.ukrinform.ua/rubric-society/3761071-smilanskij-ogolosiv-vipusk-marki-mista-geroiv-harkivsina.html (dostęp: 14.09.2023).
- ³⁰ Zob. Смілянський оголосив випуск марки „Зброя Перемоги. Світ з Україною”: www.ukrinform.ua/rubric-society/3765639-smilanskij-ogolosiv-vipusk-marki-zbroia-peremogi-svit-z-ukrainou.html (dostęp: 25.09.2023).
- ³¹ Zob. „Героїчні професії. Залізні люди”: Укрпошта презентувала марки до Дня залізничника: <https://suspilne.media/607085-geroicni-profesii-zalizni-ludi-ukrpostaprezentuvala-marki-do-dna-zaliznicnika/> (dostęp: 1.11.2023).

Klaser wydany przez Ukrpocztę. Fot. Wiera Meniok.